

Seletuskiri õigusakti eelnõu juurde

Akti andja:	Lääne-Nigula Vallavolikogu
Õigusakti liik:	Määrus
Õigusakti pealkiri:	Lääne-Nigula Vallavolikogu 15.10.2018. a määruse nr 43 „Lääne-Nigula valla arengukava 2018-2026 kinnitamine“ muutmine
Õigusakti algataja:	Lääne-Nigula Vallavalitsus
Eelnõu ja seletuskirja koostaja(d):	Maila Pardla, arendusnõunik, maila.pardla@laanenigula.ee 5332 1106
Komisjonid	Arendus- ja eelarvekomisjon Majandus- ja planeerimiskomisjon
Osavallakogud	
Eelnõu ettekandja istungil:	Maila Pardla, arendusnõunik
Õigusakti vastuvõtmiseks vajalik häälteenamus:	Koosseisu häälteenamus (KOKS § 45 lg 5 2. lause)
Eelnõu õiguslik alus	
Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 7, § 37 ² alusel.	

Eelnõu vastuvõtmise vajalikkuse põhjendus

Valla arengukava seire toimub kord aastas. Lääne-Nigula Vallavolikogu võttis 28.06.2021. a vastu otsuse nr 31 „Lääne-Nigula valla arengukava 2018-2026 muutmine ja eelarvestrateegia 2022-2025 algatamine“, milles nähti ette, et vallavalitsus valmistab ette arengukava muutmise eelnõu ning arengukava täitmise aruande perioodi 2020. a II pool – 2021. a I pool kohta. Ettepanekute kogumiseks teavitati avalikkust valla veebilehel, sotsiaalmeedias ning saadeti kontaktidele otse e-kiri. Esitatud ettepanekud olid sisendiks arengukava muudatuste eelnõu koostamisel.

Õigusaktid, mis reguleerivad küsimust käesoleval ajal

1. KOKS
2. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus
3. Lääne-Nigula Vallavolikogu 27.12.2017 määrusega nr 10 kinnitatud „Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise kord“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/405012018024>
4. Lääne-Nigula Vallavolikogu 15.10.2018. a määrusega nr 43 kinnitatud „Lääne-Nigula valla arengukava 2018-2026 kinnitamine“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/427102020017>
5. Lääne-Nigula Vallavolikogu 19.11.2020. a määrusega nr 16 kinnitatud „Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia aastateks 2021-2024“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/425112020008>

Eelnõu sisu

Määruse muutmise eelnõu § 1 lõikega üks sätestatakse järgmised muudatused:

1) arengukava peatüki 3 Martna osavald all olevat esimest väljakutset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Viimastel aastatel stabiliseerunud elanike arvu hoidmine.“;¹

3) arengukava peatüki 3 Martna osavald all olev viimane väljakutse „Rõude vee ja kanalisatsioonisüsteemide kaasajastamine“ jäetakse tekstist välja;

Põhjendus:

Arengukava 3. peatükis, kus kajastatakse valla ruumilise arengu, keskuste, teenuste ja taristu arendamise põhisuunad, muudetakse Martna osavalla all olevaid väljakutseid Martna Osavallakogu ettepanekul. Viimastel aastatel on piirkonna elanike arv stabiliseerunud ning piirkonda kolimise vastu tunnevad huvi noored pered. Seepärast on muutunud oluliseks piirkonna elanike vähenemise asemel hoopis saabunud inimeste piirkonnas hoidmine. Arengukavast jäetakse välja Rõude vee- ja kanalisatsioonisüsteemide kaasajastamine, kuna need ülesanded on täidetud.

4) arengukava peatüki 3 Risti piirkond all olevat väljakutsete loetelu täiendatakse uute punktidega järgmises sõnastuses:

„Kergliiklusteede rajamine Risti alevikku neljas suunas (Tallinna mnt, Haapsalu mnt, Paldiski mnt, Lihula mnt ja Koidu tänav).

Risti spordirajatiste ja pargi võimaluste väljaarendamine.“;

Põhjendus:

Muudatus tehakse Risti kogukonnakogu ettepanekul.

5) arengukava punkti 1.3.8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.3.8	Lasteaedade õuesõppe võimaluste loomine ning mänguväljakute uuendamine.		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukavas on küll välja toodud, et uuendatakse avalikke mänguväljakuid (p 3.6.3), kuid pole selgelt välja toodud, et uuendatakse lasteaedade mänguväljakuid, mis on laste õppe ning ohutuse jaoks vajalik. Lisaks on vallal vaja selleks planeerida eelarvelisi kulutusi ning punkt annab aluse selle tegemiseks.

6) arengukava punktist 1.6.9 jäetakse välja sõnad „Palivere Lähtru 8,“;

34) arengukavast jäetakse välja punkt 4.3.24 „Lähtru 8 sotsiaalmaja (toetatud elamine) (Palivere) uute ruumide väljaehitamine.“;

Põhjendus:

Arengukava punktist 1.6.9 jäetakse välja sõnad „Palivere Lähtru 8,“ ja arengukavast jäetakse välja punkt 4.3.24 „Lähtru 8 sotsiaalmaja (toetatud elamine) (Palivere) uute ruumide väljaehitamine.“, kuna Lääne-Nigula Varahaldus müüs ära oma osa Paliveres Lähtru tee 8

¹ Kollasega tähistatakse lisatav tekstiosa. Läbikriipsutus tähistab välja jäetavat tekstiosa.

asuvast hoonest ning hoone kuulub nüüd täielikult eraomanikele. Valla arengukavas ei saa ette näha tegevussuundi eraomanikele kuuluva vara suhtes.

7) arengukavast jäetakse välja punkt 1.8.15 „Eesti meistrivõistluste tasemel krossiraja loomine (sh stardipuu, kastmissüsteem, olmemuru) Kullamaale.“;

Põhjendus:

Kullamaal ei ole täna sellist kohta, kuhu oleks võimalik krossirada luua ning seepärast jäetakse tegevus Kullamaa osavalla ettepanekul arengukavast välja.

8) arengukava punkti 1.9.7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.9.7	Linnamäe multifunktsionaalse keskuse rekonstrueerimine, kultuurisaali ehitamine 2018-2019. Oru kultuurisaalis sisuka tegevuse väljaarendamine.	ÜL	VALD, ERA, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 1.9.7 muudetakse ja lisatakse juurde MTÜ Linnamäe Arenguseltsi ettepanekul täiendav tegevus - Oru kultuurisaali sisuka tegevuse väljaarendamine. Kulutuurisaali ehitus on valmimas, kuid saal on vaja ka aktiivselt kasutusele võtta ning leida võimalusi selle tõhusaks majandamiseks. Arvestades seda, et Oru Kultuurisaal on osaühing, tuleb läbi mõelda, kuidas töö peab olema korraldatud ning planeerima vajalikud vahendid ja tegevuskavasse tegevused.

9) arengukava punkti 1.9.8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

1.9.8	Taebla Kultuuri- ja Spordikeskuses sisuka tegevuse väljaarendamine. ~~tagamine, avaliku konkursiga keskuse haldaja leidmine.~~	ÜL	VALD, ERA, PROJEKTID
-------	---	----	----------------------

Põhjendus:

2021. a I pooleni haldas Taebla Kultuuri- ja Spordikeskuses ruume Taebla Spordi- ja Kultuuriklubi Kehale ja Vaimule MTÜ. Edaspidi loobutakse keskuse haldaja otsmisest ning võetakse valla koosseisu tööle maja peremees või perenaine, et tagada pikaajalisem vaade keskuse arengule.

10) arengukavast jäetakse välja punkt 1.9.9 „Taebla Lasteaia tühja rühmaplokki Taebla seltside tegevusruumi kujundamine.“;

Põhjendus:

Lääne-Nigula valla 8 lasteaia seas on kohade täituvus kõige kõrgem Linnamäe ja Taebla lasteaedades. Lapsi on nimekirjas rohkem, kui suudetakse kohti pakkuda ja trend on viimasel paaril aastal järjest kasvav. 2021-2022 õ/a-l plaanitakse järjekordi vähendada sellega, et hoolekogude nõusolekul tõstetakse rühmades kohtade arvu ning muudetakse rühmade liike, kuid see saab olla siiski ainult ajutine lahendus ning ka siis jääb lapsi järjekorda.

Rahvastiku prognoos näitab, et järgnevatel aastatel lisandub kõnealusesse (Taebla-Oru) piirkonda lapsi järjekorda rohkem, kui on võimalik kohti pakkuda (arvestades olemasolevat rühmade arvu ja rühmade liike). Arengukava p 4.3.8 näeb ette, et vallavalitsusel tuleb

lasteaiakohti prognoosida ning põhjendatud juhtudel kavandada lisarühmasid ja planeerida vajalikud investeeringud.

Taebla lasteaias on olemas rühmaplokk, mis on antud Taebla seltside kasutusse. Kõige otstarbekam on avada selles rühmaplokis uus lasteaiarühm (liitrühm 2-7aastastele lastele) ning leida seltsidele tegevusruumid mujal valla pindadel (alustatud on läbirääkimisi). Rühma avamiseks tuleb eelarvesse planeerida ruumide remondi ja inventari soetamise kulud (30 000 eurot) ning personalikulu (1 õpetaja, 0,5 kohta õppealajuhatajale ja 2 assistenti kokku ca 60 000 eurot aastas). Rühm soovitakse avada 2022. a alguses.

11) arengukava punkti 1.9.28 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.9.28	Pürksi vabaõhulava ehitamine, Sutlepa vabaajakeskuse sisustuse ja välimänguväljaku täiendamine.		VALD, ~~ERA,~~ PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punktis 1.9.28 on täna välja toodud, et ehitust ja hankimist finantseeritakse era- ja projektivahenditest. Sutlepa vabaajakeskus kuulub vallale ning objektiga seotud kulud tuleb kanda valla eelarvest. Seepärast jäetakse rahastajate alt välja, et kulusid võiks kanda ka erasektor ning lisatakse juurde vald.

12) arengukava täiendatakse punktiga 1.9.30 järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.9.30	Soolu külaplatsi, külamaja ja kunstigalerii rajamine.		ERA, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava täiendatakse uue punktiga 1.9.30. Ettepaneku esitas Viivika Orula. Soolu külaplatsi arendamisega tegeleb MTÜ Soolu külaselts. Rahastus arendustöödeks tuleb leida MTÜ-l. Kuna kogukond on viimase nelja aastaga muutunud väga aktiivseks, on tekkinud vajadus külaplatsi järele. Tulevikus soovitakse rajada ka külamaja, kuhu kõik aktiivsed elanikud korraga ära mahuksid ja oleks võimalik erinevaid tegevusvõimalusi pakkuda. Kinnistul, kuhu külaplats on plaanitud, tegutseb juba aktiivselt Soolu Põllugalerii.

13) arengukava täiendatakse punktiga 1.9.31 järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.9.31	Soolu Taaveti kultuuritalu tegevuse toetamine ja infrastruktuuri ehituse jätkamine.		ERA, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava täiendatakse uue punktiga 1.9.31. Ettepaneku esitas Viivika Orula. Kultuuritalu edendamiseks tegeleb MTÜ Lugu. Talu tegutseb aktiivselt alates aastast 2017. Rajatud on väikelava, läbi on viidud regulaarselt kvaliteetseid kontserte ja muid kultuuriüritusi. Taaveti kultuuritalus tegutseb Rehetoa Akadeemia, kus loengutega esinevad Eesti tippteadlased, muusikud, kirjanikud, arvamussliidrid. Õunaaias toimuvad näitused. Läbi viiakse koolitusi

(kiviaedade taastamine, roigasaia ehitus, savikrohvi jne). Kogutakse ja tulevikuplaanides ka eksponeeritakse piirkonna ajalugu.

14) arengukava täiendatakse punktiga 1.9.32 järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
1.9.32	Vedra külaplatsi ja seltsimaja rajamine.		ERA, PROJEKTID

Põhjustus:

Arengukava täiendatakse uue punktiga 1.9.32 MTÜ Vedra külaseltsi ettepanekul. Vedra külaselts on asutatud 2020. aastal, kuid ka eelnevalt on külas ühistegevusi läbi viidud, nt esimene suurem ühistegevus oli Pataka Bussijaama ehitus 2014. aastal. Viimane kõige suure ühistegevus on Vedra 500 juubeli aasta läbiviimine. Tulevasele külaplatsile on ühiselt ehitatud välilava, toimunud on ühiseid üritusi ja koolituspäevi (nt õunapuude lõikamine, vikati kasutamine), mis jätkuvad sügisel. Külas on palju noori aktiivseid uusi peresid, kellel on huvi külaplatsi ja külamaja rajamise vastu.

15) eesmärk 1 mõõdikuid muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

Mõõdik	Baastase 2018	Sihtväärtus 2026
Elanike arv	7240	7300
Elanike rahulolu valla teenustega	Ei ole mõõdetud	85% on rahul
Valla tase www.minuomavalitsus.ee valdkondades		Kõigis valdkondades vähemalt 1 tase kõrgem baastasemest
valitsemine	Tase 5	Tase 6
haridus	Tase 5	Tase 6
elamu- ja kommunaalmajandus	Tase 4	Tase 5
Liikuvus	Tase 5	Tase 6
sotsiaalne kaitse	Tase 4	Tase 5
kultuur, sport ja vaba aeg	Tase 3	Tase 4
tervis ja turvalisus	Tase 4	Tase 5
Lasteaiatöötaja palk	978	>pedagoogi miinimumpalk
Lasteaiaõpetaja palk		
Õpetaja palk	1150	>5% vabariigi keskmisest
Kooliõpetaja palk		

25) arengukava punkti 4.1.5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.1.5	Vallaelu paremaks korraldamiseks vajadusel elanike tagasisideküsitluste läbiviimine ning https://minuomavalitsus.fin.ee/et hinnangute jälgimine		VALD, PROJEKTID

37) eesmärk 4 mõõdikuid muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

Mõõdik	Baastase 2018	Sihtväärtus 2026
Elanike rahulolu elukeskkonna ja vallajuhtimisega Valla tase minuomavalitsus.ee "Valitsemine" valdkonnas	Ei ole mõõdetud Tase 5	85% on rahul Tase 6
Külavanemate arv		75% küladest on külavanem

38) Arengukava peatüki 6 „Arengukava seire ja muutmine“ viimast lõiku muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„**Rahulolu uuringut** viiakse läbi iga kahe aasta tagant **vastavalt vajadusele** soovitatavalt aasta I pooles, et küsitluse tulemusi oleks võimalik arengukava üle vaatamisel arvestada. Küsimused koostatakse selliselt, et neid oleks võimalik kasutada läbi aastate ja tagada sellega uuringu küsimuste võrreldavus.“

Põhjendus:

Arengukavas on täna ette nähtud vallal kohustus viia kord aastas läbi rahulolu uuring (p 4.1.5). Sotsioloogilise uuringu läbiviimine on väga aja- ning ressursimahukas ülesanne ning ei ole otstarbekas ega ka sisuliselt põhjendatud seda kord aastas läbi viia.

Samal ajal on riik üles ehitamas www.minuomavalitsus.ee portaali, kuhu koondatakse kõigi omavalitsuste näitajad ühtsetele alustele. Portaal on arenemisjärgus, kuid annab siiski juba ülevaate. Lisaks teeb riik üleriigilisi rahulolu uuringuid (viimati 2020). Ressursside (raha, inimeste tööaeg, vastajate aeg) kokkuhoidmiseks muudetakse arengukavas rahulolu uuringu läbiviimine vajadusepõhiseks ning mõõdikutesse võib ka sisse tuua www.minuomavalitsus.ee tasemed. Võttes aluseks riigi poolt koondatavad andmed, muutub vald võrreldavaks teiste omavalitsustega ning samas annab tagasisidet selle kohta, kuidas väljapoolt valda nähakse. Elanike rahuolu valla teenustega on väga subjektiivne mõõdik, mis ei anna piisavalt infot juhtimisotsuste tegemiseks.

Tulenevalt eeltoodust muudetakse eelnõuga eesmärk 1 mõõdikuid, arengukava punkti 4.1.5 ja arengukava 6. peatüki viimast lõiku.

Lisaks muudetakse paremaks arusaamiseks järgmisi mõõdikuid:

„Lasteaiatöötaja palk“ asendatakse „Lasteaiaõpetaja palk“, kuna praegune sõnastus tähendaks, et arvesse tuleks võtta kõigi lasteaiatöötajate palk, kuigi sisuliselt on räägitud selles punktis siiski lasteaiaõpetajate palgast.

„Õpetaja palk“ asendatakse „Kooliõpetaja palk“, kuna õpetajad töötavad nii lasteaedades kui koolides aga sisuliselt on selles punktis arvestatud siiski kooliõpetaja keskmist palka.

16) arengukava punkti 2.2.8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
2.2.8	Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse arendamine (turunduskava koostamine, teenindus ja abihoone ehitamine, Mäepealse tee tolmuvabaks muutmine, rullsuusaraja ehitamine, maastikurattakrossi ja suusarada kuni Kullamaa tehisjärveni, korv ja võrkpalliväljak, laste mänguväljak, väljõulinnaku ehitamine, mäe- ja tuubitõstuki ehitus).		VALD, PROJEKTID, ERA, RIIK

	2019. 2021. a koostatakse keskuse tegevuse ja teenuste analüüs, mis võimaldaks tulevikuperspektiivis keskuse isemajandamist.		
--	--	--	--

Põhjendus:

Arengukava punkti 2.2.8 muudetakse ja sõnastusest jäetakse välja Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse arendamiseks konkreetsete tegevuste loetelu. Keskusel on olemas oma arengukava, mis annab suunised, kuhu poole keskus areneb. Hetkel on käimas uueks perioodiks (2021-2025) uue arengukava koostamine. Valla arengukavas tegevuste loetelu võib seada piiranguid arendustegevustele ning tekkida võivate võimaluste ärakasutamisele.

Lisaks pikendatakse keskuse tegevuse ja teenuste teostamise analüüsi tähtaega käesoleva aastani. Keskus vajab suuri investeeringuid ja enne nende tegemist peab tekkima kindlus, et keskus saab tulevikus liikuda isemajandamise suunas.

17) arengukava punkti 2.2.14 täiendatakse teise lausega ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
2.2.14	EELK Piirsalu kiriku katuse uuendamine, põrandate väljavahetamine ja kogudusehoone remont. Piirsalu kalmistu kabeli renoveerimine.		ERA, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 2.2.14 täiendatakse uue tegevussuunaga Piirsalu kalmistu kabeli renoveerimine. Ettepaneku esitas Risti kogukonnakogu.

18) eesmärgi 3.1. väljakutset 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. Mitmed valla seisukohast olulised teed on riigimaanteed ja nende kitsaskohtade lahendamine saab toimuda koostöös Transpordiametiga.“

19) arengukava punkti 3.1.5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.1.5	Koostöös Transpordiametiga asulate keskuste teede, kergliiklusteede ja parklate korrastamine - Martna keskus 2019, Pürksi keskus 2018, Risti keskus (Paldiski, Tallinna, Haapsalu ja Lihula mnt suunal) (Risti-Kuijõe maantee) 2020, Linnamäe keskus (Keila-Haapsalu tee ja Võntküla-Riguldi-Harju Risti tee ristmik).		VALD, RIIK

21) arengukava punkti 3.1.6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.1.6	Läbirääkimiste pidamine Transpordiametiga kruuskattega kõrvalmaanteed mustkatte alla viimiseks- Hara tee ja Hara-Kudani tee, Saanika-Martna tee, Liivi – Üdruma tee, Oru - Soolu – Jalukse tee, Palivere – Keedika tee, Kaasiku – Liivi tee, Spithami tee. Transpordiametile tehakse ettepanek Kaitseväge Piirsalu baasini viiva Baasi tee üleandmiseks riigi omandisse.		RIIK

Põhjendus:

Eelnõuga muudetakse eesmärgi 3.1 väljakutset 4 ja arengukava punkte 3.1.5 ning 3.1.6 kuna 1. jaanuaril 2021. a ühendati Maanteeamet Transpordiameti koosseisu.

Lisaks sellele täiendatakse punktis 3.1.5 Risti kogukonnakogu ettepanekul Risti keskuses tehtavate kergliiklusteede asukohti. Risti soovib arendada kergliiklusteid keskusest neljas suunas. Punkti täiendamise jäeti välja aastaarv, kuna arendused jäävad rahaliste vahendite puuduse tõttu tõenäoliselt perioodi 2026+.

20) arengukava täiendatakse punktiga 3.1.5¹ järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.1.5 ¹	Linnamäe teeninduskeskuse parkla etapiviisiline väljaehitamine.		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukavas on punkt 1.9.7 „Linnamäe multifunktsionaalse keskuse rekonstrueerimine, kultuurisaali ehitamine 2018-2019.“, saal on valmimas, kuid maja ümber ei ole parkimislahendust. Ettepaneku esitasid eelarvestrateegiaste MTÜ Linnamäe Arenguselts ja Oru Kool, kuna parkla rajamine lahendaks lisaks Linnamäe teeninduskeskuse ja kuluturisaali parkimisprobleemile ära ka kooli bussitranspordi peatumise/parkimise probleemi. Hetkel kasutab koolitransport liiklemiseks korterelamute vahel asuvaid tänavaid. Parkla väljaehitus kajastub ka valla teehoiukavas (kinnitatud Lääne-Nigula Vallavalitsuse 23.03.21 a korraldusega nr 2-3/21-97).

22) arengukava punkti 3.1.8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.1.8	Koostöö Transpordiametiga järgmiste riigimaanteede ääres asuvate kergliiklusteede planeerimisel ja ehitamisel: Taebla-Kirimäe, Pälli-Vilkla tee, Taebla-Rannaküla (Saunja), Räägu-Rannaküla (Saunja), Risti alevikus Tallinna mnt, Haapsalu mnt, Paldiski mnt ja Lihula mnt suunal, Risti-Kuke, Risti-Piirsalu, Pürksi-Österby, Nõva-Rannaküla, Kullamaa-Koluvre-Laukna, Kullamaa-Silla-Üdruma, Nõva bussipeatus-Keiburanna (metskonna) tee algus, Linnamäe – Linnamäe Peekoni tee, Linnamäe teerist – Pargi tee, Linnamäe-Salajõe-Sutlepa.		RIIK, VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 3.1.8 muudetakse ning asendatakse Maanteeameti nimetus Transpordiametiga ning täpsustati Risti alevikuga seotud kergliiklusteede sõnastust (Risti kogukonnakogu ettepanek).

Lisaks lisatakse kergliiklusteede loetellu Taebla Kogukonnakogu poolt esitatud kaks teelõiku – Taebla Kirimäe kergliiklustee ning Pälli-Vilkla tee kergliiklustee, et tõsta kohalike inimeste võimalusi ohutumalt jalgsi ja rattaga liigelda.

Juurde lisatakse ka MTÜ Vedra Külaseltsi poolt tehtud ettepanek Linnamäe-Salajõe-Sutlepa kergliiklustee ehitamiseks Harju-Risti-Riguldi-Võntküla riigimaantee äärde. Tegemist on ca 10 km pikkuse lõiguga, mille arendus maksab min 2 mln eurot. Sellel suunal asub 2 km kaugusel Vedra kalmistu, kus käiakse kevadest sügiseni väga tihedalt kergliiklusvahenditega omaste kalmudel hooldamist tegemas. Sama teed mööda sõidavad Kekkilä turbatööstusega ja Dirhami sadamaga seotud raskeveokid.

Viimastel aastatel on sagenenud Salajõe matkaraja külastatavus kergliiklusvahenditega.

Sutlepa lapsed käivad väga paljud Linnamäe koolis, kevadel ja sügisel saaksid lapsed kasutada kooliskäimiseks jalgrattaid, mis omakorda propageerib tervislikke eluviise.

Harju-Risti-Riguldi-Võntküla mnt on EuroVelo marsruudile jääv maantee ja seetõttu on ka sellel teel kergliiklusvahenditega liiklemine intensiivsem.

23) arengukava täiendatakse punktiga 3.5.8 järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.5.8	Ristil ja Piirsalus tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja laiendamine		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava täiendatakse uue punktiga 3.5.8 – Ristil ja Piirsalus tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja laiendamine Risti kogukonnakogu ettepanekul. Piirkonna tänavalgustus vajab uuendamist ja kaasajastamist ning see annaks kokkuhoidu ka energiakuludelt. Täpsemad tegevused tuleb planeerida vastavalt eelarvelistele võimalustele.

24) arengukava punkti 3.7.2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
3.7.2	Ettevõtjatega koostöö tegemine, et osaleda riigi poolt ellu viidavates munitsipaalüürimajade ehitamise projektides. Võimalikud üürimajade asukohad Taebla, Linnamäe, Risti, Kullamaa, Palivere.		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 3.7.2 muudetakse ja sealt jäetakse välja teine lause, mis kehtestab võimalikud üürimajade asukohtade näidisloetelu. Nimetatud loetelul puudub sisuline väärtus, sest iga üürimaja arendus vajab eelnevalt põhjaliku analüüsi ja on alati vajadusepõhine.

26) arengukava punkti 4.2.1. muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.2.1	Asutuste IKT riist- ja tarkvara keskne uuendamine ning tänapäevaste ühtsete e-lahenduste, DHS-i, paberivaba		VALD, PROJEKTID

	asjaajamise, kasutajakeskkondade, kaugtöövõimaluste ja infosüsteemide juurutamine. ~~E-teenuste arendusjuhi ametikoha loomine 2020.~~		
--	---	--	--

Põhjendus:

Arengukava punkti 4.2.1 muudetakse ja lisatakse teksti juurde „kaugtöövõimaluste juurutamine“ ning tekstist jäetakse välja „E-teenuste arendusjuhi ametikoha loomine 2020.“. IKT riist- ja tarkvaraga seotud teemad on vallas laiemalt ülevaatamisel ning süsteemsemalt tuleb leida lahendused asutuse ühtsete kaugtöövõimaluste juurutamiseks. See võimaldab asutusel toime tulla hädaolukorra piirangutega ning leida paremini uusi töötajaid. Kaalumisel on uue ametikoha loomine, kuid millised peaksid olema täpselt IKT valdkonnaga tegeleva inimese ülesanded, vajab täpsustamist. Ekslik oleks piirata inimese ülesanded ainult e-teenustega.

27) arengukava punkti 4.3.6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
	Taebala uue koolihoone ehitus 2018-2019, spordihoone remont ja staadioni ehitus 2022+. Nõukogudeaegse koolihoone lammutamine 2018. Taebala vana koolimaja renoveerimine.		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 4.3.6 täiendatakse ja lisatakse „Taebala vana koolimaja renoveerimine“ Taebala kogukonnakogu ettepanekul. Mälestisena registreeriti koolimaja 2. veebruaril 2016. a. Riigi toel on korrastatud katust, vihmavee äravoolutorusid ja korstnaid. 2021. a eraldad toetus katuse renoveerimiseks. Selleks, et investeringute tegemist oleks võimalik jätkata, tuuakse koolimaja renoveerimine eesmärgina sisse ka arengukavasse.

28) arengukava täiendatakse punktiga 4.3.6¹ järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.6 ¹	Taebala lasteaia piirdeaia ja õueala uuendamine.		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava täiendatakse uue punktiga 4.3.6¹ „Taebala lasteaia piirdeaia ja õueala uuendamine“ Taebala kogukonnakogu eelarvestrateegiasse tehtud ettepanekul. Taebala lasteaia piirdeaia seda osa, mis jääb korvpalliplatsi ja lasteaia vahele, on vaja ehitada kõrgemaks, kuna korvpalliplatsilt lendab pall sageli lasteaia hoovi. Pallile järele minemine segab mängijate mängu ning lõhub olemasolevat aeda. Piirdeaia ehitus plaanitakse lahendada koos Taebala kergliiklustee ehitusega.

2) arengukava peatüki 3 Martna osavald all olevat kolmandat väljakutset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Laste arvu ja hajutatuse tõttu on keeruline tagada kättesaadavat noortekeskuse teenust ja mitmekesisust huviharidust.“;

29) arengukava punkti 4.3.11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.11	Martna vallamaja ja koolihoone soojustamine ning akende vahetus. NB: eelnevalt (2019) viiakse läbi analüüs Martna piirkonna kinnisvara optimaalseks kasutuse lahenduste leidmiseks.	ÜL	VALD, PROJEKTID

30) arengukava täiendatakse punktiga 4.3.11¹ järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.11 ¹	Martna koolimaja uue hoone ehitamine või täielik rekonstrueerimine		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 4.3.11 muudetakse ning jäetakse välja punktist Martna koolimaja. Sellele tegevussuunale tehakse uus punkt 4.3.11¹ „Martna koolimaja uue hoone ehitus või täielik rekonstrueerimine“ Martna Osavallakogu ettepanekul. Martna koolimaja hoone tuleks lähiaastatel seestpoolt täielikult rekonstrueerida. Olemasoleva hoone rekonstrueerimine maksab esialgsete hinnangute järgi ca 900 000 eurot. Taebla koolimaja ehitamise kogemus näitab, et uue hoone ehitamine annaks hiljem suurema kokkuhoiu energiatarbelt ning oleks piirkonnale tervikuna kasulikum ja tooks uusi elanikke juurde ning samas ei ole uue hoone kulud märkimisväärselt suuremad vana hoone rekonstrueerimisest.

Kui mõned aastad tagasi oli Martna piirkonna elanike arv tugevas languses, siis viimastel aastatel on see stabiliseerunud ja inimeste väljaränne pidurdunud. 2021. a alguses telliti õpilaste arvu prognoosiks uuring, mis näitas, et piirkonna laste arv püsib ka tulevikus suhteliselt stabiilsena. Tulenevalt eeltoodust tegi Martna Osavallakogu ettepaneku uue koolihoone ehitamiseks. Sõltuvalt majanduslikust otstarbekusest võib alternatiiviks olla ka täielik rekonstrueerimine. Osavallakogu leiab, eelistada tuleb uue kaasaegse ruumilahendusega kompaktsema hoone ehitamist, kuna kaasaegsed hooned muudavad piirkonna atraktiivsemaks elukeskkonnaks. Tulenevalt eeltoodust muudetakse eelnõuga ka arengukava peatükis 3 Martna osavalla all välja toodud kolmandat väljakutset nii, et tekstist jääb välja tekstiosa: „ning mis 10 aasta perspektiivis mõjutab põhikooli III astme jätkusuutlikkust.“.

31) arengukava punkti 4.3.16 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.16	Risti lasteaiahoone fassaadi uuendamine ja soojustamine, ventilatsiooni projekteerimine ja väljavahetamine, lasteaia laiendamine 2022+ (uus rühmaruum ja saal). Perspektiivsena planeerida Risti uue lasteaiahoone ehitus või kompleksne renoveerimine koos laiendamisega.		VALD, PROJEKTID

32) arengukava punkti 4.3.17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.17	Oru Kooli hoone soojustamine, välisvoodri uuendamine, akende vahetus ja ventilatsiooni uuendamine.	ÜL	VALD, PROJEKTID

33) arengukava täiendatakse punktiga 4.3.17¹ järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.17 ¹	Linnamäe lasteaia hoone ventilatsiooni projekteerimine ja väljajahitamine		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkte 4.3.16 ja 4.3.17 muudetakse ning arengukava täiendatakse uue punktiga 4.3.17¹, et ehitada välja või parandada Risti lasteaiahoone, Oru Kooli hoone ja Linnamäe lasteaia hoone ventilatsioonisüsteeme. Viimase kahe tegevuse osas esitas ettepanekud Oru Kool ja MTÜ Linnamäe Arenguselts. Ventilatsioonisüsteemide uuendamine on riigipoolne soovitus, et parandada õhu liikuvust ning vähendada haiguste levimist.

35) arengukava täiendatakse punktiga 4.3.31 järgmises sõnastuses:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.3.31	Päästeameti, merepääste ja Kaitseliidu ühise hoone projekteerimine ja ehitamine Pürksi.		VALD, RIIK, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava täiendatakse punktiga 4.3.31 „Päästeameti, merepääste ja Kaitseliidu ühise hoone projekteerimine ja ehitamine Pürksi.“ Noarootsi osavalla ettepanekul. Tegemist on ideetasandil aruteluga, sest piirkonnas tegutsevatel vabatahtlikel ning Päästeametil on tekkinud vajadus uue hoone järgi. Hoones võiksid asuda ruumid (kontor, garaažid, tehnika ja töövahendite hoidmise võimalused) Päästeametile, Kaitseliidule ja merepäästjatele.

36) arengukava punkti 4.4.3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

	Tegevussuunad	ÜL	Rahastamine
4.4.3	Osalemine piirkonna arengule ja avalike teenuste tagamisele suunatud koostööorganisatsioonides (SA Läänemaa, MTÜ Põhja-Eesti ÜTK, MTÜ Läänemaa Turism, MTÜ Kodukant Läänemaa, MTÜ Terra Maritima jt).		VALD, PROJEKTID

Põhjendus:

Arengukava punkti 4.4.3 toodud koostööpartnerite nimekirja muudetakse – välja võetakse MTÜ Läänemaa Turism, mille ülesandeid täidab SA Läänemaa ning lisatakse MTÜ Terra Maritima, kellega tehakse koostööd Matsalu piirkonna suunal (visitmatsalu.ee).

Õigusaktid, mida on eelnõu õigusaktina vastuvõtmisel vaja tunnistada kehtetuks, tühistada või muuta

Muudetakse Lääne-Nigula Vallvolikogu 15.10.2018. a määrust nr 43 „Lääne-Nigula valla arengukava 2018-2026 kinnitamine“

Õigusakti vastuvõtmisega kaasnevad rakendusaktid

Puuduvad.

Õigusakti rakendamise kaasnevad kulud ja katteallikad

Eelnõu on seotud eelarvestrateegiaga.

Eelnõule lisatavad muud asjasse puutuvad materjalid (loetelu koos viidetega)		
1) Arengukava täitmise aruanne perioodi 2020 II pa kuni 2021 I pa kohta 2) Arengukava muutmiseks esitatud ettepanekud koos tagasisidega 3) Arengukava terviktekst		
Eelnõu esitamise kuupäev		04.08.2021
Eelnõu koostajastaja	Seisukoht ja põhjendus, ettepanekud:	Kuupäev:
Arendus- ja eelarvekomisjon		
Majandus- ja planeerimiskomisjon		